

บทที่ 4

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

การนำเสนอผลการวิจัย ผู้วิจัยได้นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยายตามลำดับดังนี้ ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง เปรียบเทียบคะแนนความรู้และเจตคติเรื่องการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นก่อนการทดลอง และก่อนกับหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาครั้งนี้มีทั้งหมด 84 ราย โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม และกลุ่มควบคุม 1 กลุ่มดังนี้ กลุ่มทดลอง 1 คือ กลุ่มที่ได้รับการสอนแบบอภิปรายกลุ่ม 7 คน มีจำนวน 26 ราย กลุ่มทดลอง 2 คือ กลุ่มที่ได้รับการสอนแบบอภิปรายกลุ่ม 12 คน มีจำนวน 32 ราย และกลุ่มควบคุม คือ กลุ่มที่ได้รับการสอนแบบบรรยาย มีจำนวน 26 ราย ผลการศึกษาพบว่า

กลุ่มตัวอย่างในกลุ่มทดลอง 1 ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 53.8) ส่วนกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มทดลอง 2 และกลุ่มควบคุมส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 56.2 และร้อยละ 57.7 ตามลำดับ) ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น พบว่า ด้านความรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงด้านร่างกาย จิตใจอารมณ์ สังคม และสติปัญญาของวัยรุ่น กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ทั้งในกลุ่มทดลอง 1 กลุ่มทดลอง 2 และกลุ่มควบคุมไม่เคยได้รับความรู้เรื่องนี้มาก่อน (ร้อยละ 65.4 , 78.1 และ 76.9 ตามลำดับ) สำหรับกลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่มที่เคยได้รับความรู้ในเรื่องนี้ส่วนใหญ่ได้รับความรู้จากนักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (ร้อยละ 66.66 , 100 และ 66.66 ตามลำดับ) ส่วนด้านความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดของทั้งสามกลุ่มไม่เคยได้รับความรู้ในเรื่องนี้ ส่วนการได้รับความรู้เกี่ยวกับผลเสียที่เกิดขึ้นจากการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น พบว่า กลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่มทั้งหมดไม่เคยได้รับความรู้ในเรื่องนี้ ในขณะที่กลุ่มควบคุมส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับ (ร้อยละ 96.2) มีเพียง 1 ราย (ร้อยละ 3.8) ที่เคยได้รับความรู้ในเรื่องนี้จากสื่อทางโทรทัศน์ นอกจากนี้พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ของทั้งสามกลุ่มก็ไม่เคยได้รับความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น (ร้อยละ 80.8 , 81.3 และ 96.2 ตามลำดับ) สำหรับกลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่มที่เคยได้

รับความรู้เกี่ยวกับเรื่องนี้ ส่วนใหญ่จะได้รับความรู้จากพ่อแม่ (ร้อยละ 80, 100 และ 100 ตามลำดับ) เกี่ยวกับการมีประสบการณ์ด้านการมีคู่อรักหรือมีแฟน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ของทั้งสามกลุ่มยังไม่มีประสบการณ์ (ร้อยละ 80.8 , 78.2 และ 69.2 ตามลำดับ) และปัจจุบันก็ยังไม่มีการมีแฟน (ร้อยละ 96.2 ร้อยละ 84.4 และร้อยละ 76.9ตามลำดับ) ดังรายละเอียดในตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล

ข้อมูลส่วนบุคคล	กลุ่มทดลอง 1(n=26)		กลุ่มทดลอง 2(n=32)		กลุ่มควบคุม (n=26)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ						
ชาย	14	53.8	14	43.8	11	42.3
หญิง	12	46.2	18	56.2	15	57.7
การได้รับความรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงร่างกาย จิตใจอารมณ์ สังคม และสติปัญญาของวัยรุ่น						
ไม่เคย	17	65.4	25	78.1	20	76.9
เคย	9	34.6	7	21.9	6	23.1
จากนักศึกษาพยาบาลฯ	6	66.66	7	100	4	66.66
จากพ่อแม่	3	33.33	-	-	2	33.33
การได้รับความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น						
ไม่เคย	26	100	32	100	26	100
เคย	-	-	-	-	-	-
การได้รับความรู้เกี่ยวกับผลเสียที่เกิดขึ้นจากการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น						
ไม่เคย	26	100	32	100	25	96.2
เคย	-	-	-	-	1	3.8
จากโทรทัศน์					1	3.8

ตาราง 2 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	กลุ่มทดลอง 1 (n =26)		กลุ่มทดลอง 2 (n =32)		กลุ่มควบคุม (n =26)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การได้รับความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น						
ไม่เคย	21	80.8	26	81.3	25	96.2
เคย	5	19.2	6	18.7	1	3.8
จากพ่อแม่	4	80	6	100	1	100
จากการอ่านหนังสือ	1	20	-	-	-	-
การมีคูรัก						
ไม่เคย	21	80.8	25	78.2	18	69.2
เคย	5	19.2	7	21.9	8	30.8
ปัจจุบันมีคูรัก						
ไม่มี	25	96.2	27	84.4	20	76.9
มี	1	3.8	5	15.6	6	23.1

2. ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยความรู้เรื่องการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นก่อนการทดลอง และก่อนกับหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ผลการศึกษา พบว่า ในระยะก่อนการทดลอง กลุ่มทดลอง 2 มีค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้เรื่องการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นมากที่สุด ($\bar{X} = 9.81$) รองลงมาเป็นกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง 1 ตามลำดับ ($\bar{X} = 9.57$, $\bar{X} = 8.84$ ตามลำดับ) ในระยะหลังการทดลอง กลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้เรื่องการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นมากที่สุด ($\bar{X} = 14.53$) รองลงมาเป็นกลุ่มทดลอง 2 และกลุ่มทดลอง 1 ตามลำดับ ($\bar{X} = 14.25$, $\bar{X} = 13.80$ ตามลำดับ) โดยพบว่า ค่าผลต่างคะแนนก่อนกับหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง 1 และกลุ่มควบคุมเพิ่มขึ้นเท่ากัน ($\bar{X} = 4.96$) ในขณะที่กลุ่มทดลอง 2 เพิ่มขึ้นน้อยกว่า ($\bar{X} = 4.43$) เมื่อเปรียบเทียบค่าความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยความรู้เรื่องการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นระหว่าง

กลุ่มทดลอง 1 กลุ่มทดลอง 2 และกลุ่มควบคุม ในระยะก่อนการทดลอง พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อเปรียบเทียบค่าความแตกต่างของผลต่างคะแนนความรู้เรื่องการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นก่อนกับหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลอง 1 กลุ่มทดลอง 2 และกลุ่มควบคุม พบว่า ทั้งสามกลุ่มมีค่าคะแนนความรู้เรื่องการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังรายละเอียดในตาราง 3, 4 และ 5

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความรู้เรื่องการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นก่อนกับหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม และผลต่างคะแนนเฉลี่ยระหว่างก่อนกับหลังการทดลอง

ความรู้เรื่องการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น	กลุ่มทดลอง 1		กลุ่มทดลอง 2		กลุ่มควบคุม	
	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D
ก่อนการทดลอง	8.84	3.52	9.81	3.16	9.57	2.57
หลังการทดลอง	13.80	3.20	14.25	2.94	14.53	2.76
ผลต่างคะแนนเฉลี่ยระหว่างก่อนกับหลังการทดลอง	4.96	3.34	4.44	2.99	4.96	3.18

ตาราง 4 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของค่าคะแนนเฉลี่ยความรู้เรื่องการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นก่อนการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ระหว่างกลุ่ม	2	14.09	7.04	.72	>.05
ภายในกลุ่ม	81	788.60	9.73		
ผลรวม	83	802.69			

ตาราง 5 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของผลต่างคะแนนความรู้เรื่องการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์
ในวัยรุ่นก่อนกับหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ระหว่างกลุ่ม	2	5.44	2.72	.27	> .05
ภายในกลุ่ม	81	809.79	9.99		
ผลรวม	83	815.23			

โดยสรุป ผลการศึกษานี้ไม่สนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 1 และ 2 ที่ว่า ความรู้เรื่องการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นของนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนแบบอภิปรายกลุ่มย่อยขนาดเล็กและอภิปรายกลุ่มย่อยขนาดใหญ่ดีกว่ากลุ่มที่ได้รับการสอนแบบบรรยาย และความรู้เรื่องการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นของนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนแบบอภิปรายกลุ่มย่อยขนาดเล็กดีกว่าอภิปรายกลุ่มย่อยขนาดใหญ่

3. ผลการทดสอบความแตกต่างค่าคะแนนเฉลี่ยเจตคติเรื่องการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ ในวัยรุ่นก่อนกับหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ผลการศึกษา พบว่า ในระยะก่อนการทดลอง กลุ่มทดลอง 2 มีค่าเฉลี่ยของคะแนนเจตคติเรื่องการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นมากที่สุด ($\bar{X} = 85.06$) รองลงมาเป็นกลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลอง 1 ตามลำดับ ($\bar{X} = 83.73$, $\bar{X} = 83.57$ ตามลำดับ) ในระยะหลังการทดลอง กลุ่มทดลอง 2 มีค่าเฉลี่ยของคะแนนเจตคติเรื่องการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นมากที่สุด ($\bar{X} = 96.59$) รองลงมาเป็นกลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลอง 1 ตามลำดับ ($\bar{X} = 94.15$, $\bar{X} = 91.84$ ตามลำดับ) โดยพบว่า ค่าผลต่างคะแนนเฉลี่ยก่อนกับหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง 2 สูงที่สุด ($\bar{X} = 11.53$) รองลงมาเป็นกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง 1 ตามลำดับ ($\bar{X} = 10.42$, $\bar{X} = 8.26$ ตามลำดับ) เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยเจตคติเรื่องการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นระหว่างกลุ่มทดลอง 1 กลุ่มทดลอง 2 และกลุ่มควบคุม ในระยะก่อนการทดลองพบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อเปรียบเทียบค่าความแตกต่างของผลต่างคะแนนเจตคติเรื่องการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นก่อนกับหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลอง 1 กลุ่มทดลอง 2 และกลุ่มควบคุม พบว่า ทั้งสามกลุ่มมีค่าคะแนนเจตคติเรื่อง

การป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังรายละเอียดในตาราง 6, 7 และ 8

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนเจตคติเรื่องการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นก่อนกับหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม และผลต่างคะแนนเฉลี่ยระหว่างก่อนกับหลังการทดลอง

เจตคติคติเรื่องการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น	กลุ่มทดลอง 1		กลุ่มทดลอง 2		กลุ่มควบคุม	
	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D
ก่อนการทดลอง	83.57	9.75	85.06	9.52	83.73	7.60
หลังการทดลอง	91.84	10.56	96.59	11.59	94.15	7.23
ผลต่างคะแนนเฉลี่ยระหว่างก่อนกับหลังการทดลอง	8.27	5.64	11.53	10.48	10.42	8.92

ตาราง 7 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนเจตคติเรื่องการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นก่อนการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ระหว่างกลุ่ม	2	39.61	19.80	.24	>.05
ภายในกลุ่ม	81	6641.33	88.99		
ผลรวม	83	6680.94			

ตาราง 8 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของผลต่างคะแนนเจตคติเรื่องการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นก่อนกับหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ระหว่างกลุ่ม	2	154.89	77.44	1.01	>.05
ภายในกลุ่ม	81	6197.43	76.51		
ผลรวม	83	6352.32			

โดยสรุป ผลการศึกษานี้ไม่สนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 3 และ 4 ที่ว่า เจตคติเรื่องการป้องกัน การมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นของนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนแบบอภิปรายกลุ่มย่อยขนาดเล็กและ อภิปรายกลุ่มย่อยขนาดใหญ่ดีกว่ากลุ่มที่ได้รับการสอนแบบบรรยาย และเจตคติเรื่องการป้องกัน การมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นของนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนแบบอภิปรายกลุ่มย่อยขนาดเล็กดีกว่า อภิปรายกลุ่มย่อยขนาดใหญ่

การอภิปรายผล

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาผลของการสอนแบบอภิปรายกลุ่มต่อความรู้และเจตคติ เรื่องการป้องกัน การมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยเปรียบเทียบ ระหว่างกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มทดลอง 1 เป็นนักเรียนที่ได้รับการสอนเรื่องการป้องกัน การมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นแบบอภิปรายกลุ่มย่อยขนาดเล็ก (มีสมาชิกกลุ่ม 5 - 7 คน) กลุ่มทดลอง 2 เป็นนักเรียนที่ได้รับการสอนเรื่องการป้องกัน การมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นแบบอภิปรายกลุ่มย่อย ขนาดใหญ่ (มีสมาชิกกลุ่ม 11 - 12 คน) และกลุ่มควบคุม เป็นนักเรียนที่ได้รับการสอนเรื่อง การป้องกัน การมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นแบบปกติโดยการบรรยาย จากผลการศึกษาผู้วิจัยได้นำมา อภิปรายตามสมมติฐาน ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ความรู้เรื่องการป้องกัน การมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นของนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการ สอนแบบอภิปรายกลุ่มย่อยขนาดเล็กและอภิปรายกลุ่มย่อยขนาดใหญ่ดีกว่ากลุ่มที่ได้รับการ สอนแบบบรรยาย

จากผลการศึกษา พบว่า ความรู้เรื่องการป้องกัน การมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นของนักเรียน กลุ่มที่ได้รับการสอนแบบอภิปรายกลุ่มย่อยขนาดเล็กและอภิปรายกลุ่มย่อยขนาดใหญ่ไม่แตกต่าง จากกลุ่มที่ได้รับการสอนแบบบรรยายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หมายความว่า การ สอนแบบอภิปรายกลุ่มย่อยขนาดเล็กและอภิปรายกลุ่มย่อยขนาดใหญ่ไม่มีผลทำให้ความรู้เรื่อง การป้องกัน การมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นของนักเรียนดีกว่ากลุ่มที่ได้รับการสอนแบบบรรยาย ซึ่งไม่ สนับสนุนสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้สามารถอธิบายได้ ดังนี้

จากผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งสามกลุ่มส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับความรู้เกี่ยวกับการ เปลี่ยนแปลงด้านร่างกาย จิตใจอารมณ์ สังคม และสติปัญญาของวัยรุ่น สิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการ มีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น ผลเสียที่เกิดขึ้นจากการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น รวมทั้งการปฏิบัติตัวเพื่อป้อง กันการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น ดังนั้นเมื่อกลุ่มตัวอย่างมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่อยู่รอบๆ การ อภิปรายกลุ่มเพื่อให้เกิดความรู้ใหม่จึงเกิดขึ้นได้น้อย ซึ่งสอดคล้องกับที่แอนเดอร์สัน (Anderson,

1983, อ้างตาม สุธักดี, 2540) กล่าวว่า การให้ได้มาซึ่งความรู้ จุดสำคัญอยู่ที่การกระตุ้นความรู้เก่า (activating old knowledge) แล้วใช้ความรู้เก่าเป็นสื่อในการทำความรู้ใหม่ สอดคล้องกับการศึกษาของบุญยง (2532) อภรณ์ (2540) และทอมป์สัน (Thompson, 1993) ที่ว่าการสอนแบบอภิปรายกลุ่มทำให้นักเรียนมีโอกาสดแสดงความคิดเห็นของตน แต่ต้องมีรากฐานมาจากความรู้ความเข้าใจ มีข้อมูลเกี่ยวกับข้อเท็จจริง หลักการ และมโนทัศน์ในเรื่องที่จะอภิปราย ซึ่งการศึกษาครั้งนี้นักเรียนในกลุ่มทดลองส่วนใหญ่ยังไม่มี ทำให้โอกาสที่จะคิดวิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์เพื่อให้เกิดความคิดหรือความรู้ใหม่เป็นไปได้ยาก นักเรียนในกลุ่มทดลองจึงได้รับความรู้ส่วนใหญ่จากการบรรยายสรุปของผู้สอนเช่นเดียวกับกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบบรรยาย ส่งผลให้นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบอภิปรายกลุ่มไม่สามารถทำคะแนนได้ดีกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบบรรยาย

และแม้ว่าการสอนแบบอภิปรายกลุ่มจะส่งเสริมให้นักเรียนแต่ละคนรู้จักแสดงความคิดเห็น ฝึกให้นักเรียนเป็นคนช่างค้นคว้า ทำให้เป็นคนกล้าคิด กล้าพูด กล้าแสดงออก แต่จากการศึกษาศักยภาพของเด็กไทยของกองวิจัยทางการศึกษาพบว่า เด็กนักเรียนระดับประถมศึกษามีทักษะการคิดซึ่งเป็นทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ในอนาคตต่ำที่สุด (กองวิจัยทางการศึกษา, 2540) ด้วยเหตุผลดังกล่าวนักเรียนในกลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่มอาจมีทักษะการคิดต่ำ การอภิปรายจึงเกิดขึ้นได้น้อย นอกจากนี้ การจัดการเรียนการสอนของครูมีลักษณะเป็นเพียงการแบ่งกลุ่มแล้วมอบหมายให้นักเรียนไปทำร่วมกันแล้วนำผลงานมาเสนอ ซึ่งนักเรียนก็จะไปนั่งกันเป็นกลุ่ม แบ่งงานกันแล้วต่างคนต่างทำ นักเรียนไม่ได้เรียนรู้กระบวนการทำงานเป็นกลุ่มที่ดีจากการทำงานเป็นกลุ่มตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรประถมศึกษาที่ได้กำหนดไว้ (ทิศนา, น้อมศรี, วรสุดา, และปานตา, 2541) และการศึกษาปัจจุบันโรงเรียนส่วนใหญ่เน้นการฝึกฝนให้นักเรียนรวบรวมความรู้และความจำ โดยละเลยทักษะความสามารถในการรู้จักคิด รู้จักแก้ปัญหาและหาคำตอบ ความสามารถในการทำงานเป็นกลุ่มอย่างสร้างสรรค์ (เซ็น, 2540; Glasser, 1969 อ้างตาม ธรรมชาติ, 2533) จึงส่งผลให้คะแนนความรู้ของกลุ่มทดลองไม่แตกต่างจากกลุ่มควบคุม

สมมติฐานที่ 2 ความรู้เรื่องการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นของนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนแบบอภิปรายกลุ่มย่อยขนาดเล็กดีกว่าอภิปรายกลุ่มย่อยขนาดใหญ่

จากผลการศึกษา พบว่า ความรู้เรื่องการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบอภิปรายกลุ่มย่อยขนาดเล็กไม่แตกต่างจากกลุ่มย่อยขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หมายความว่า การสอนแบบอภิปรายกลุ่มย่อยขนาดเล็กไม่มีผลทำให้ความรู้เรื่อง

การป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นของนักเรียนดีกว่ากลุ่มย่อยขนาดใหญ่ ซึ่งไม่สนับสนุนสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้สามารถอธิบายได้ดังนี้

แนวคิดของการสอนแบบอภิปรายกลุ่มคือ การแบ่งกลุ่มผู้เรียนให้มีจำนวนไม่มากนักเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนได้อภิปรายแสดงความคิดเห็นอย่างทั่วถึง (สิริวรรณและพันทิพา, 2534) และผู้เรียนต้องมีความรู้ ความเข้าใจ มีข้อมูลในเรื่องที่จะอภิปราย (บุญยง, 2532; อภรณ์, 2540) โดยผู้เรียนควรได้มีการเตรียมตัวค้นคว้าหาข้อมูลเพื่อการอภิปรายมาล่วงหน้าทั้งด้านเนื้อหาสาระ ประเด็นความคิดสำคัญ และวิธีการพูด เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจเนื้อหาสาระของเรื่องที่จะอภิปราย ได้ประโยชน์จากการเรียนแบบอภิปรายอย่างแท้จริง (สิริวรรณ, 2539; อภรณ์, 2540) แต่ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้นักเรียนในกลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่ม ไม่ได้เตรียมตัวมาก่อนล่วงหน้า เพราะจะทำให้โอกาสในการได้รับข้อมูลมากกว่ากลุ่มควบคุม ซึ่งจะเกิดความไม่ยุติธรรมในการวิจัย และผลการศึกษาพบว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่มส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับความรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงด้านร่างกาย จิตใจอารมณ์ สังคม และสติปัญญาของวัยรุ่น สิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น ผลเสียที่เกิดขึ้นจากการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น และการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น ดังนั้นเมื่อนักเรียนทั้งสองกลุ่มไม่ได้เตรียมตัวในการเรียนมาก่อนและมีความรู้ในเรื่องที่จะอภิปรายน้อย อาจทำให้การแสดงความคิดเห็นวิพากษ์วิจารณ์เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และหาข้อสรุปในประเด็นที่ให้อภิปรายเป็นไปได้อย่าง ซึ่งตรงกับคำกล่าวของสิริวรรณและพันทิพา (2534) เมื่อผู้เรียนไม่มีความรู้มาอภิปรายก็ไม่สามารถหาเหตุผลมาถกเถียงหรือโต้แย้งกัน ได้ ซึ่งความรู้เดิมจะเป็นฐานของความรู้ใหม่ที่เรียน (อรนันท์, 2532; วรรณิ, 2541) การแสดงความคิดเห็นของนักเรียนทั้งสองกลุ่มจึงไม่แตกต่างกัน แม้ว่าจำนวนนักเรียนในกลุ่มทดลอง 1 จะมีน้อยกว่ากลุ่มทดลอง 2 ดังนั้นไม่ว่าจะแบ่งกลุ่มย่อยขนาดเล็กหรือกลุ่มย่อยขนาดใหญ่ก็ไม่มีผลต่อการเรียนรู้ จึงทำให้คะแนนความรู้ของกลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่างในกลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่มได้รับการสุ่มจากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทุกห้อง ทำให้สมาชิกในการอภิปรายกลุ่มเป็นนักเรียนที่มาจากต่างห้องกัน ความสนิทสนม การยอมรับนับถือซึ่งกันและกัน และการมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันของสมาชิกในกลุ่มจึงมีน้อย ทำให้การอภิปรายเพื่อแสดงความคิดเห็นทำได้ไม่เต็มที่ สอดคล้องกับที่เบอร์คาร์ท (Burkart, 1991) ศึกษาไว้ว่า การอภิปรายกลุ่มย่อยอยู่บนพื้นฐานปฏิสัมพันธ์ของนักเรียน และสอดคล้องกับที่จินตนา (2532) กล่าวไว้ว่า การอภิปรายกลุ่มที่ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันมากเท่าใด การเรียนรู้ก็จะเกิดขึ้นก็มีมากเท่านั้น เช่นเดียวกับการศึกษาของทิสนา (2539, อ้างตาม รพีพรรณ, 2541) ที่ว่าการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางผู้เรียนต้องมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันเพื่อจะได้เรียนรู้จากกันและกัน

แลกเปลี่ยนข้อมูล ความรู้ ความคิด และประสบการณ์แก่กันและกัน เพราะปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนด้วยกันเป็นตัวแปรอย่างหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน (อัจฉรา, 2531) และสอดคล้องกับการศึกษาของบุญชม (2537) ที่ว่าประสิทธิภาพของการเรียนแบบอภิปรายกลุ่มลดน้อยลงหากขาดบรรยากาศการยอมรับนับถือซึ่งกันและกัน ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้คะแนนความรู้ของกลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 3 เจตคติเรื่องการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบอภิปรายกลุ่มย่อยขนาดเล็กและอภิปรายกลุ่มย่อยขนาดใหญ่ดีกว่ากลุ่มที่ได้รับการสอนแบบบรรยาย

จากผลการศึกษา พบว่า เจตคติเรื่องการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นของนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนแบบอภิปรายกลุ่มย่อยขนาดเล็กและอภิปรายกลุ่มย่อยขนาดใหญ่ไม่แตกต่างจากกลุ่มที่ได้รับการสอนแบบบรรยายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หมายความว่า การสอนแบบอภิปรายกลุ่มย่อยขนาดเล็กและอภิปรายกลุ่มย่อยขนาดใหญ่ไม่มีผลทำให้เจตคติเรื่องการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นของนักเรียนดีกว่ากลุ่มที่ได้รับการสอนแบบบรรยาย ซึ่งไม่สนับสนุนสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้สามารถอธิบายได้ดังนี้

เจตคติเกิดจากการเรียนรู้ (ประภาเพ็ญ, 2532; Robert, 1968, อ้างตามอรนันท์, 2532; Allport, 1967) จากผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับความรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงด้านร่างกาย จิตใจอารมณ์ สังคม และสติปัญญาของวัยรุ่น สิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น ผลเสียที่เกิดขึ้นจากการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น รวมทั้งการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น เมื่อนักเรียนเป็นส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับความรู้ในเรื่องที่จะอภิปราย การอภิปรายในกลุ่มย่อยก็เป็นไปได้ยาก ซึ่งการอภิปรายจะทำได้ดีนักเรียนต้องมีรากฐานมาจากความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อเท็จจริง หลักการ และมโนทัศน์ในเรื่องนั้น มีข้อมูลในเรื่องที่จะอภิปราย (บุญยง, 2532; อภรณ์, 2540; Thompson, 1993) จึงทำให้การอภิปรายในกลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่มก่อให้เกิดเจตคติใหม่ได้ไม่เต็มที่ นอกจากนี้เจตคติเกิดขึ้นจากการติดต่อสื่อความหมายกับบุคคลอื่นแล้วได้รับการตอบสนองในทางที่ดี (ไพบูลย์และสนิท, 2541) ซึ่งทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมต่างก็ได้รับการติดต่อสื่อความหมายจากผู้วิจัยด้วยการอธิบายพร้อมทั้งสรุปเนื้อหาที่สอนเหมือนกันทั้งสามกลุ่ม ถือว่าเป็นการได้รับข่าวสารใหม่ที่จะช่วยให้ภาวะการงูใจในตัวเปลี่ยนแปลง ทำให้การรับรู้ของบุคคลที่มีต่อสถานการณ์หนึ่งเปลี่ยนแปลงไป และทำให้เจตคติของบุคคลนั้นเปลี่ยนแปลงด้วย (ประภาเพ็ญ, 2526) เช่นเดียวกับที่สก็อตต์ (2525, อ้างตามไพบูลย์และสนิท, 2541) ได้อธิบายถึงการเกิดเจตคติว่าเกิดจากการได้รับประสบการณ์ในชีวิต

ประจำวัน เช่น การอบรมสั่งสอนของครู ซึ่งก็เหมือนกับที่กลุ่มตัวอย่างได้รับจากผู้วิจัย ส่วนแหล่งข้อมูลหรือผู้สอนก็เป็นบุคคลเดียวกันที่มีคุณลักษณะ เช่น ความสามารถ ความน่าเชื่อถือ ความเป็นที่ดึงดูดความสนใจ ความคุ้นเคย และความเป็นมิตรที่ให้แก่ผู้รับไม่แตกต่างกัน รวมทั้งอำนาจในการเป็นผู้เชี่ยวชาญ (expert power) หรือการเป็นเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ซึ่งจะช่วยให้กลุ่มตัวอย่างยอมรับว่าเป็นผู้มีความรู้ ส่วนตัวข้อมูลในการสอนก็มีความชัดเจน เพราะผู้วิจัยมีการจัดลำดับเนื้อหาและมีการแจกแจงในรูปแบบที่ง่ายต่อการเข้าใจ ซึ่งถือเป็นอำนาจทางด้านการให้ข้อมูลข่าวสาร (information power) ในด้านการส่งข้อมูล ก็เปิดโอกาสให้นักเรียนแต่ละกลุ่มได้มีการซักถามข้อสงสัยเหมือนกัน และผู้รับหรือผู้เรียนก็ไม่แสดงลักษณะต่อต้านการสอน ซึ่งถ้าแหล่งข้อมูลตัวข้อมูล การส่งข้อมูล และผู้รับมีความสัมพันธ์กัน จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในเนื้อหามากขึ้น และส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงเจตคติ (ประภาเพ็ญและสวิง, 2534; McGuire, 1969) ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้เจตคติของนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนแบบอภิปรายกลุ่มย่อยขนาดเล็กและอภิปรายกลุ่มย่อยขนาดใหญ่ไม่แตกต่างจากกลุ่มที่ได้รับการสอนแบบปกติโดยการบรรยาย

นอกจากนี้องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการสร้างเจตคติคือ วัฒนธรรมและครอบครัว (ไพบุลย์และสนิท, 2541) ซึ่งวัฒนธรรมไทยจะกำหนดว่าการพูดเรื่องเพศเป็นเรื่องสกปรกหยาบเข้าเป็นเรื่องต่ำหยาบคาย บัณฑิตเถลิง และลามกอนาจาร ไม่ควรพูดอย่างยิ่ง จึงทำให้รู้สึกว่าการพูดเรื่องเพศเป็นเรื่องไม่ดี เป็นสิ่งที่น่าอับอาย เป็นสิ่งที่ต้องซ่อนเร้น (พรหมมิญช์, 2536; อุดมศิลป์, 2532) ส่วนองค์ประกอบทางด้านครอบครัวจะเห็นว่าพ่อแม่ของเด็กไทยส่วนใหญ่ไม่สามารถให้การศึกษารื่องเพศที่ถูกต้องกับเด็กได้ และมีเจตคติว่าถ้าให้ความรู้แก่เด็กเรื่องนี้ อาจเป็นการกระตุ้นให้เด็กอยากทดลอง (รัจวี, 2542) และพ่อแม่บางคนก็หัวโบราณ ไม่กล้าสอนเรื่องเพศศึกษาแก่ลูก (รุ่งทิพย์, 2542) ก็ยิ่งทำให้เด็กรู้สึกว่าการพูดเรื่องเพศเป็นสิ่งที่ไม่ดีงาม ดังนั้นการอภิปรายกลุ่มเพื่อให้เกิดเจตคติที่ดีในเรื่องเพศจึงทำได้ไม่เต็มที่ ส่งผลให้เจตคติของนักเรียนกลุ่มทดลองไม่แตกต่างจากเจตคติของนักเรียนกลุ่มควบคุม

และผลการศึกษาในเรื่องความรู้เรื่องการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นของนักเรียนครั้งนี้ พบว่า ความรู้เรื่องการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นของนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนแบบอภิปรายกลุ่มย่อยขนาดเล็กและอภิปรายกลุ่มย่อยขนาดใหญ่ไม่แตกต่างจากกลุ่มที่ได้รับการสอนแบบบรรยาย และจากการหาความสัมพันธ์ (correlation) ของคะแนนความรู้และเจตคติของกลุ่มตัวอย่างทั้งกลุ่มภายหลังได้รับการสอน พบว่า ความรู้และเจตคติของกลุ่มตัวอย่างทั้งกลุ่มมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เจตคติของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกันเช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดความสัมพันธ์

ระหว่างความรู้และเจตคติของสุชาติและเอมอัชมา (2543) ที่ว่า การมีเจตคติที่ดีต่อสิ่งใดเกิดขึ้นเมื่อบุคคลมีความรู้หรือเชื่อว่าสิ่งนั้นดี เช่นเดียวกับแนวคิดดังกล่าวของเฉลิมพล (2543) ที่ว่า เมื่อคนมีความรู้เกี่ยวกับสิ่งใดก็จะเป็นฐานความเชื่อให้คนเกิดเจตคติต่อสิ่งนั้น จึงทำให้เจตคติของนักเรียนทั้งสามกลุ่มไม่แตกต่างกัน เพราะแต่ละกลุ่มต่างก็มีความรู้ที่จะเป็นฐานให้เกิดเจตคติเรื่องดังกล่าวไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 4 เจตคติเรื่องการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นของนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนแบบอภิปรายกลุ่มย่อยขนาดเล็กดีกว่าอภิปรายกลุ่มย่อยขนาดใหญ่

จากผลการศึกษา พบว่า เจตคติเรื่องการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบอภิปรายกลุ่มย่อยขนาดเล็กไม่แตกต่างจากกลุ่มย่อยขนาดใหญ่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หมายความว่า การสอนแบบอภิปรายกลุ่มย่อยขนาดเล็กไม่มีผลทำให้เจตคติของนักเรียนดีกว่ากลุ่มย่อยขนาดใหญ่ ซึ่งไม่สนับสนุนสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้สามารถอธิบายได้ดังนี้

การสอนเรื่องการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ทั้งสามหัวข้อที่ผู้วิจัยได้สอนให้กับกลุ่มทดลองทั้งสอง กลุ่มเป็นเรื่องที่ค่อนข้างใหม่สำหรับนักเรียน นักเรียนส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับความรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงด้านร่างกาย จิตใจอารมณ์ สังคม และสติปัญญาในวัยรุ่น สิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น ผลเสียที่เกิดขึ้นจากการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น รวมทั้งการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น ดังนั้นการแสดงความคิดเห็น การวิพากษ์วิจารณ์ในประเด็นที่ให้อภิปรายจึงเป็นไปได้ยาก เพราะการอภิปรายมีข้อจำกัดที่ว่าผู้เรียนต้องมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อเท็จจริง หลักการและมโนทัศน์ มีข้อมูลในเรื่องที่จะอภิปราย (อาภรณ์, 2540; Thompson, 1993) ประกอบกับการศึกษาครั้งนี้ นักเรียนในกลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่ม ไม่ได้เตรียมตัวมาก่อนล่วงหน้า เพราะจะทำให้โอกาสในการได้รับข้อมูลมากกว่ากลุ่มควบคุม ซึ่งจะเกิดความไม่ยุติธรรมในการวิจัย เมื่อทั้งสองกลุ่มไม่ได้เตรียมตัวค้นคว้าหาความรู้ใหม่มาเลย ความรู้ในเรื่องที่จะอภิปรายจึงมีน้อย การแสดงความคิดเห็นวิพากษ์วิจารณ์จึงเป็นไปได้ยากเช่นกัน คะแนนความรู้ของทั้งสองกลุ่มจึงไม่แตกต่างกัน ส่งผลให้คะแนนเจตคติของทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกันเช่นกันไม่ว่าจะอภิปรายกลุ่มย่อยขนาดเล็กหรืออภิปรายกลุ่มย่อยขนาดใหญ่ก็ตาม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเจตคติที่ว่าความรู้เป็นพื้นฐานความเชื่อให้คนเกิดเจตคติต่อสิ่งนั้น (เฉลิมพล, 2543; สุชาติและเอมอัชมา, 2543; Krech, 1962 อ้างตามจิระวัฒน์, 2538) ความรู้เดิมเป็นฐานของความรู้ใหม่ที่เรียนช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้สิ่งใหม่ได้ง่ายและเร็วขึ้น (วรรณิ, 2541; อรนนท์, 2532) ซึ่งพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้้นอกจากพฤติกรรมทางด้านความรู้แล้ว ยังก่อให้เกิดพฤติกรรมทางด้านเจตคติ (ประภาเพ็ญ, 2532) ดังนั้นเมื่อกกลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่มต่างก็มีความรู้ที่จะเป็นฐานให้เกิดพฤติกรรม

กรรมการเรียนรู้ทางด้านเจตคติไม่แตกต่างกันแล้ว เจตคติของกลุ่มที่ได้รับการสอนแบบอภิปรายกลุ่มย่อยขนาดเล็กและอภิปรายกลุ่มย่อยขนาดใหญ่จึงไม่แตกต่างกัน

และจากการศึกษาของจิราภรณ์ (2539) ที่ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยในการจัดตั้งกลุ่มปัจจัยหนึ่งคือ เพศ ซึ่งกลุ่มที่มีอายุก่อนถึงวัยรุ่นจัดกลุ่มที่เป็นเพศเดียวกัน เพศที่แตกต่างกันมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันน้อยกว่าเพศเดียวกัน ซึ่งในการศึกษาดังนี้นักเรียนทั้งเพศหญิงและเพศชายในกลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่มจะนั่งรวมกัน ประกอบการพูดเรื่องเพศที่ทำให้เพศหญิงไม่กล้าพูดและไม่กล้าแสดงความคิดเห็นเต็มที่ เพราะสังคมไทยกำหนดบทบาททางเพศของหญิงว่าจะต้องเป็นกุลสตรี ไม่ข้องแวะเรื่องเพศ ยังไม่แสดงออกเรื่องเพศหรือยังไว้แต่เพียงสาทางเพศเท่าไร ยังเป็นกุลสตรีเท่านั้น (อุดมศิลป์, 2532) จึงทำให้ขณะที่มีการอภิปรายกลุ่มนักเรียนไม่กล้าที่จะแสดงความคิดเห็นเท่าที่ควร ยิ่งจำนวนสมาชิกในกลุ่มทดลอง 1 มีน้อยกว่ากลุ่มทดลอง 2 การเผชิญหน้ากันของสมาชิกขณะอภิปราย การวนเวียนพูดกันเพียงไม่กี่คนที่ไม่กล้าพูดก็มีมากกว่า จึงทำให้ความเชื่อนายที่จะพูดเรื่องเพศซึ่งสังคมกำหนดว่าเป็นสิ่งไม่ดีย่อมมีมากกว่ากลุ่มทดลอง 2 จึงเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้คะแนนเจตคติของกลุ่มทดลอง 1 ไม่ดีกว่ากลุ่มทดลอง 2